

Bilag 1: Debatoplæg til mulige indikatorer til det risikobaserede tilsyn med frihed og folkestyre

Baggrund

En fri grundskole skal med den kommende lovgivning efter sit formål og i hele sit virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke [elevernes demokratiske dannelse og deres] kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskeret-tigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Som følge af aftalen om styrkelse af kvaliteten på de frie grundskoler er der igangsat et arbejde med at undersøge, om det eksisterende risikobaserede tilsyn kan udvides til også at kunne identificere skoler, som potentielt har udfordringer med efterlevelse af frihed og folkestyre-kravet. Denne proces kræver inddragelse af relevante ministerier og øvrige myndigheder med henblik på at klarlægge de juridiske og økonomiske rammer.

Når afdækningen er gennemført, vil der blive udarbejdet et konkret løsningsforslag til, hvordan et risikobaseret tilsyn med indikatorer for frihed og folkestyre kan udformes. Dette løsningsforslag skal ifølge aftalen af 18. marts forelægges aftalekredsen.

Udvidelsen af det risikobaserede tilsyn til også at omfatte frihed og folkestyre-kravet *kan* – afhængigt af de indikatorer der udvikles – kræve ændring af friskoleloven.

Bruttoliste over indikatorer

Formålet med at udvikle indikatorer, der omhandler frihed og folkestyre-kravet er at give STUK et bedre afsæt for, så vidt muligt på et objektivt datagrundlag, at identificere de skoler, der kan tænkes at have konkrete udfordringer i relation til frihed og folkestyre-kravet.

I aftalen af 18. marts 2016 er nævnt, at følgende indikatorer skal undersøges nærmere:

1. Udviklingen i antal dansktimer
2. Andel/antal af bestyrelsesmedlemmer, lærere eller elever er bosat i et ghettoområde og/eller med ikke-vestlig baggrund
3. Andel/antal af elever der har været i SSP's søgelys på grund af utilpasset adfærd

Derudover er der udarbejdet følgende mulige indikatorer:

4. Skolen har mange elever, der ikke går til 9. klasseprøven i dansk
5. Skolen har et lavt gennemsnit i dansk (diktat, skriftlig og mundtlig prøve)
6. Skolen er fritaget for prøve i historie og/eller kristendomskundskab
7. Skolen gør tydelig forskel på drenge og piger
8. Skolen har en ringe grad af elevinddragelse på skolen
9. Skolen har få forældrerepræsentanter i bestyrelsen
10. Manglende uafhængighed og/eller ligestilling i bestyrelsens sammensætning

11. Lav andel af skolens tidligere elever gennemfører ungdomsuddannelse (overgang til ungdomsuddannelse indgår allerede i det eksisterende indikatorbaserede tilsyn).
12. Lav andel af skolens elever er i arbejde eller under uddannelse efter hhv. 5 og 10 år (evt. med særligt fokus på hhv. drenge og piger).
13. Omfanget af donationer til skolen fra én enkelt donator eller anonyme donatorer er højt
14. Systematisk udskrivning af elever kort tid før 9. klasseprøven med henblik på at opnå et højere samlet resultat for skolen.

Det skal understreges, at ovenstående er en foreløbig bruttoliste, som indgår i den nærmere undersøgelse. Det er dermed ikke hensigten, at alle disse indikatorer vil skulle indgå som indikatorer i det risikobaserede tilsyn med frihed og folkestyre.

Adgang til data og kvalificering af indikatorer

En række af ovenstående indikatorer kræver data, som MBUL ikke pt. råder over. I nogle tilfælde har andre myndigheder såsom Danmarks Statistik adgang til data, og MBUL vil således kunne få adgang til data ved at udvide den aftale, der er indgået mellem Danmarks Statistik og MBUL.

Andre indikatorer vil kunne blive baseret på data, som bliver tilgængelige for STUK gennem den digitale tilsynserklæring. Disse data vil først blive tilgængelige for STUK i 2018, når den første runde af digitale tilsynserklæringer er udarbejdet af de tilsynsførende for skoleåret 2017/18.

Det er desuden STUKs vurdering, at nogle indikatorer i højere grad egner sig som undersøgelsesindikatorer frem for screeningsindikatorer til brug for at udtage skoler til tilsyn, dvs. indikatorer som er mere anvendelige, når STUK har en konkret skole i tilsyn.

STUK vil primo 2017 se nærmere på de indikatorer, hvor ministeriet har adgang til data med henblik på at afgrænse bruttolisten til de mest velegnede indikatorer. I den forbindelse vil det også blive vurderet, hvordan indikatoren konkret vil skulle bygges op, og hvordan udtagningsgrænserne vil kunne blive defineret. På den måde tilstræbes det, at indikatorerne minder om indikatorerne med stå mål med-kravet. (Indikatoren om 9. klasseprøven er fx konstrueret således: ”En skole udtages til nærmere undersøgelse i tilsynet, hvis den to år i træk har tre af de fire fag, som befinder sig i bund 10 pct. (Dansk, engelsk, matematik og fysik/kemi)”.

I dette arbejde kan STUK endvidere vælge at gå i dialog med skolerne om de oplysninger, der er tilgængelige om skolen med henblik på at kvalificere udvælgelsen af indikatorer.

Screeningen og indledende overvejelser om principper for udtagelse til tilsyn

Indikatorerne for frihed og folkestyre vil indgå i det risikobaserede tilsyn. Selve screeningen vil have til formål at udtage et mindre antal skoler til tilsyn, præcis som det i dag gøres med det risikobaserede tilsyn med stå mål med-kravet. Screeningen vil blive gennemført en gang om året.

Alle skoler, som falder ud på en eller flere indikatorer, vil fremgå på en bruttoliste over skoler, som har resultater, der kan begrunde udtagelse til tilsyn. STUK vil i den forbindelse se på, hvordan den enkelte skole klarer sig på de øvrige indikatorer. Alt efter hvilke indikatorer, som kommer til at indgå i screeningen, vil STUK forholde sig til, om en skole kan udtages på baggrund af resultater fra en enkelt indi-

kator, eller om nogle indikatorer skal grupperes, så skolen skal have resultater under udtagningsgrænsen på alle indikatorer, som er grupperet sammen.

Tilsynsmedarbejderne forholder sig desuden til alle skoler på bruttolisten ved at inddrage tilgængelig viden om skolen, fx tilsynshistorik, tilsynserklæring, skolens hjemmeside og andre offentligt tilgængelige oplysninger om skolen.

Nogle skoler vil potentielt fremgå på bruttolisten år efter år pga. objektive forhold, som ikke ændrer sig. Dette er fx tilfældet med indikator nr. 2: ”Andel/antal af bestyrelsesmedlemmer, lærere eller elever er bosat i et ghettoområde og/eller med ikke-vestlig baggrund”. Hvis det viser sig, skolen ikke har udfordringer i relation til frihed og folkestyre-kravet vil skolen derfor ikke blive udtaget på frihed og folkestyre-indikatorer i de to efterfølgende tilsynsrunder, jf. aftalen af 18. marts 2016.

Tilsvarende vil andre skoler, som udtages i det risikobaserede tilsyn med frihed og folkestyre, som lever op til frihed og folkestyre-kravet, ikke blive udtaget på frihed og folkestyre-indikatorer.

På baggrund af analysen af skolerne på bruttolisten vil det blive besluttet, hvilke skoler der skal udtages til tilsyn. Skoler, som udtages til tilsyn vil blive bedt om en redegørelse, og STUK vil komme på mindst to uanmeldte tilsynsbesøg, jf. delaftalen af 10. maj.

Øvrige bemærkninger

STUK er opmærksom på, at nogle indikatorer har at gøre med forhold, som ikke nødvendigvis vedrører skolen og dens virke. Skolen har fx ikke nødvendigvis nogen andel i, hvis en stor gruppe elever er i SSP's søgelys, eller at en stor del af skolens elever ikke formår at gennemføre en ungdomsuddannelse eller ikke får fodfæste på arbejdsmarkedet. Det er væsentligt at understrege, at der er tale om indikatorer, hvor tilsynet i dialogen med skolen vil være lydhør over for skolens forklaringer.

Bilag 1: Oversigt over indikatorerne med bemærkninger

Indikator	Adgang til data	Bemærkning
1. Udviklingen i antal dansk-timer.	Adgang til registerdata over planlagte dansk-timer	Indikator afprøves primo 2017
2. Andel/antal af bestyrelsesmedlemmer, lærere eller elever er bosat i et ghettoområde og/eller med ikke-vestlig baggrund.	Elever: registerdata Data vil skulle indsamles for hhv. lærere og bestyrelsesmedlemmer.	Indikatoren vil blive drøftet nærmere med Justitsministeriet
3. Andel/antal af elever der har været i SSP's søgelys på grund af utilpasset adfærd	Data vil skulle indsamles. Der kan være store udfordringer med at få data omsat til en entydig form, som gør dem egnede til databehandling.	STUK vurderer, at denne indikator i højere grad egner sig som undersøgelsesindikator, og det dermed er et forhold, som STUK vil se på, når en skole er under skærpet tilsyn.
4. Skolen har mange elever, der ikke går til 9. klasseprøven i dansk	Adgang til registerdata	Indikator afprøves primo 2017
5. Skolen har et lavt gennem-	Adgang til registerdata	Indikator afprøves primo 2017

snit i dansk (diktat, skriftlig eksamen)		
6. Skolen er fritaget for prøve i historie og/eller kristendomskundskab	Adgang til registerdata	Indikator afprøves primo 2017
7. Skolen gør tydelig forskel på drenge og piger	Adgang til data via tilsynserklæring	Data vil tidligst være tilgængelige i 2018.
8. Skolens har en ringe grad af elevinddragelse på skolen	Adgang til data via tilsynserklæring	Data vil tidligst være tilgængelige i 2018.
9. Skolen har få forældrepræsenter i bestyrelsen	Adgang til data via tilsynserklæring	Data vil tidligst være tilgængelige i 2018.
10. Manglende uafhængighed og/eller ligestilling i bestyrelsens sammensætning	Adgang til data via tilsynserklæring	Data vil tidligst være tilgængelige i 2018.
11. Lav andel af skolens tidlige elever gennemfører ungdomsuddannelse (overgang til ungdomsuddannelse indgår allerede i det eksisterende indikatorbaserede tilsyn).	Adgang til registerdata kan etableres	Indikator afprøves primo 2017 hvis muligt
12. Lav andel af skolens elever er i arbejde eller under uddannelse efter hhv. 5 og 10 år (evt. med særligt fokus på hhv. drenge og piger).	Adgang til registerdata kan etableres.	Indikator afprøves primo 2017 hvis muligt
13. Omfanget af donationer til skolen fra én enkelt donator eller anonyme donatorer er højt	Adgang til data via regnskabsportalen	Data vil tidligst være tilgængelige i 2018.
14. Systematisk udskrivning af elever kort tid før 9. klasseprøven med henblik på at opnå et højere samlet resultat for skolen.	Data vil skulle indsamles.	Der gennemføres en særskilt undersøgelse primo 2017. Det vil herefter blive vurderet, om der er grundlag for at etablere en indikator.